

Žatevný výjazd 2022 vo Veľkých Teriakovciach

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora zorganizovala tradičný žatevný výjazd, ktorý sa uskutočnil 15. júla. Tentokrát sme stav žatvy zhodnotili v okrese Rimavská Sobota. Hlavným problémom leta je extrémne sucho a začínajúce dovozy ukrajinského obilia.

Celková situácia na Slovensku

Tohtoročná žatva sa začala veľmi skoro. SPPK začala monitorovať priebeh žatvy k 25. týždňu. V predchádzajúcich rokoch sme žatevný monitoring robili medzi 26. a 27. týždňom. Suchá, teplá zima roku 2021 a nedostatok zrážok v máji tohto roku zhoršili stav porastov pred žatvou a sú zlým príznakom úrod aj plodín jesenného zberu. Nedostatkem vlahy trpia nielen plodiny letného a jesenného zberu, ale v suchom najviac dotknutých regiónoch v prípade pokračujúceho sucha, je reálny aj nedostatok krmovín a krmív pre živočíšnu výrobu.

Aktuálny stav pôdneho sucha /zdroj SHMÚ/, údaje z 10.7.

Miera intenzity sucha v celom pôdnom profile je na úrovni extrémneho sucha na 17,7% územia SR (v predchádzajúcom meraní bolo extrémne sucho na 55% plochy SR). Najviac postihnuté oblasti boli k 10. júlu na juhovýchode Slovenska, na juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny, v oblasti Ponitria, Hontu, Pohronia a Štiavnických vrchov.

Fakty o žatve 2022

Tohtoročná úroda hustosiatych obilnín a repky bude ovplyvnená výkyvmi počasia – chýbajúcou vlhkosťou počas roka vrátane zimy a vysokými teplotami. Úrody očakávame vo všeobecnosti priemerné. Potravinovú sebestačnosť v obilninách si ale zachováme. V bežných rokoch je potravinová sebestačnosť v produkcii obilnín na úrovni 150%.

Pri hodnotení priemernej hektárovej úrody vychádzame z aktuálne zaznamenaných údajov našimi regionálnymi zástupcami /k 12. júlu/, výsledkom čoho sa momentálne zaznamenaná priemerná úroda pšenice (5,11 t/ha) javí ako mierne podpriemerná oproti päťročnému priemeru. Priemerná úroda jačmeňa ozimného (5,48 t/ha) a jačmeňa spolu (5,14 t/ha) je zatiaľ priemerná, úroda repky (3,20 t/ha) mierne nadpriemerná. Dávame do pozornosti, že tieto údaje sú aktuálne, tzn. v žiadnom prípade nie sú pre túto žatvu definitívne, nakoľko až po ukončení zberu je možné celkovo hodnotiť tohtoročnú žatvu.

Vplyv počasia na množstvo a kvalitu obilia bude na regionálnom princípe: veľké rozdiely sú medzi regiónmi, ale aj medzi chotármi v rámci jednotlivých regiónov v závislosti od pôdných podmienok, ale aj od množstva tohtoročných zrážok.

Zber žatvy začiatkom letných prázdnin prerušovali zrážky. Upozorňujeme, že ani daždivé počasie v niektorých oblastiach už porastom nepomôže.

Informácie z regiónov:

Jednou z prvých oblastí, kde sa začala žatva, bol okres Komárno, kde začali so zberom už 16. júna. Naprieč celým Slovenskom poľnohospodári avizujú Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore, že obilie zberajú pri extrémnom suchu. Takýto mimoriadne závažný stav nemali za posledných päť rokov. Nedostatkem vlahy trpia nielen plodiny letného a jesenného zberu, ale v suchom najviac dotknutých regiónoch sú ohrozené aj krmoviny, ktoré poľnohospodári pestujú pre svoje hospodárske zvieratá.

bratia Keľovci v rozhovore s ministrom Vlčanom o suchu v ich chotári

Žatva a sucho

V polovici júla sme ešte nevedeli predpokladať, ako sa v konečnom dôsledkom prejaví aktuálne sucho. Časť obilia je už totiž pozberaná so známym výsledkom. Na časti plôch, ktoré sú pred zberom, ani prípadný tichý dážď už nepomôže, keďže zrno sa už nenalieva. Tu je potrebné zber ukončiť čo najskôr. V regiónoch, kde sa ešte zrno tvorí, ak príde „pokojné“ tiché dažde, časť úrody sa môže ešte zachrániť. Môže to byť však len prípad vyššie položených regiónov, ktorých podiel na celkovej výmere obilnín v SR je nižší v porovnaní s regiónmi z produkčných oblastí Slovenska, kde máme aktuálne žatvu. Zároveň aj vo vyššie položených regiónoch poľnohospodári evidujú nedostatok vlhky a očakávajú skorší začiatok žatvy.

Žatva sa ešte len začala a ešte neskončila, až v sklade je možné konštatovať výšku úrody a ešte vôbec nie cenu. Výsledok žatvy ovplyvňuje každá hodina zostávajúca do zberu, lebo môže znamenať optimálne počasie, ale aj zahorenie obilia, ale napr. aj úplné zničenie porastov vplyvom polahnutia, ľadovca, či prívalových dažďov. Preto akékoľvek odhady sú veľmi predčasné.

porovnanie sucha z roku 2017 (horná mapka), za ktoré štát odškodňoval, so suchom 2022 (dolná mapka)

Sucho a krmoviny

Sucho spôsobí najväčšie škody na krmovinách a jesenných plodinách. Pavel Keľo zo spoločnosti Keľo a synovia s.r.o. počas žatevného výjazdu informoval, že majú o tretinu menej krmovín ako v bežných rokoch: „Prvú kosbu máme za sebou a je veľmi otázne, čo bude z druhej. Koriienky porastov úplne vyschli, je možné, že z druhej kosby nebude nič“, naznačil prognózy Pavel Keľo. Ich porasty kukurice rovnako trpia nedostatkom vlhky. Pôda je týždne vyschnutá a tento stav dokumentujú hlboké praskliny, do ktorých sme vmestí celá mužská dlaň.

Výzva vláde

Predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komora Emil Macho nehovoril len o suchu, ale veľkú časť žatevného výjazdu venoval aj novej téme – dovozom ukrajinského obilia. Na Slovensko totiž začali prichádzať prvé tony ukrajinského obilia, ktoré deformuje ceny a reálne sa už začalo aj mlieť v našich mlynoch: *„My neodmietame pomáhať Ukrajine, ale zo Slovenska sa nesmie stať krajina, v ktorej budú končiť ukrajinské zásoby. My musíme byť tranzitnou krajinou, cez ktorú bude obilie prechádzať a nájde odbyt v krajinách severnej Afriky, kde je najväčší hlad. Práve preto vyzývame vládu SR a premiéra, aby vyslali jasné stanovisko Ukrajine, že Slovensko nemôže byť krajinou odbytu ich úrody.“*

Obdobné stanovisko k tejto téme už dala aj poľská vláda.